

23.01.2025

KURUL KARARI

Başvuru Numarası : 2024/1408
Toplantı Tarihi/Sayısı : 30.12.2024/238
Karar Numarası : 2024/1303
Başvuran : M.E.L.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Aydoğan Turizm Taahhüt Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi
Muhatap Kurum/Kişi : Av. M.S.S.
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın arkadaşıyla birlikte otelde konaklamak amacıyla yaptığı rezervasyonun iki erkeğin tek konaklayamayacağı gerekçesiyle iptal edilmesi sebebiyle cinsiyet temelinde ayrımcılık yasasının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. 26/7/2024-29/7/2024 tarihleri arasında iki erkek arkadaş olarak tatil yapmak için Goldcity Hotel adlı otelin web sitesi (<https://www.goldcityhotel.com.tr/tr>) üzerinden rezervasyon yapıp kredi kartıyla ücret ödemesi gerçekleştirdiklerini,

b. Daha sonra rezervasyon onayını sorgulamak için aradıklarında kendisine rezervasyon numarasının sorulduğunu ve yapılan kontrol üzerine çağrı merkezi personeli tarafından herhangi bir problem olmadığını iletildiğini,

c. Kalacakları otel odasının numarasını öğrenmek için ikinci kez Oteli aradığında kendisine rezervasyonu iptal etmeleri gerektiğinin belirtildiğini, sebebini sorduğunda ise iki erkek olarak konaklamalarının mümkün olmadığını ve erkek (bay) kontenjanlarının dolu olduğunun ifade edildiğini,

ç. Ödeme yapmış olmalarına rağmen rezervasyonun iptal edildiğini, ayrıca uçak biletlerini satın aldıklarını ve çalıştıkları kurumdan izin talebinde bulduklarını, dolayısıyla bu yönlerden de mağduriyet yaşadıklarını,

d. Muhataba çağrı merkezi üzerinden birkaç kez başvuruda bulunup uygulamanın düzeltilmesini talep ettiğini, ancak kendisine olumsuz geri dönüş sağlandığını iddia etmektedir.

3. Goldcity Hotel adlı işletmenin işletmecisi muhatap Aydoğan Turizm Taahhüt Ticaret ve Sanayi

Anonim Şirketini vekâleten Av. M.S.S. tarafından sunulan yazılı görüşte özetle:

a. Uygulamaların değerlendirilmesinde toplumsal durumların da dikkate alınması gerektiği, kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık dâhil birçok hususta bu durumun söz konusu olduğu, eşsiz girilmeyen eğlence mekânları veya sosyal-sportif tesisler (“damsız girilmez” tabirli bir uygulama yapan yerler) ya da restoranlardaki aile salonları olarak adlandırılan uygulamaların toplumsal gerçekliklerin ve tecrübe edilmiş olayların dikkate alınarak yapılan istisnai uygulamalar olduğu,

b. Beş yıldızlı her şey dâhil otellerin; 24 saat sınırsız alkollü içki olanağına ve birden çok bar ve eğlence noktasına sahip olduğu, sürekli aktiviteleri bulunan bir eğlence mekânına benzemelerinin yanı sıra bu otellerde insanların havuza da girdikleri, yüzme kıyafetleri ile günü geçirebildikleri, tüm bu eğlence ve alkol seçeneğine ek olarak uyuma imkanına da sahip buldukları, dolayısıyla bir eğlence mekânında alkolün ücretli olması bir fren mekanizması iken bu otellerde bu fren mekanizmasının bulunmadığı,

c. Otelin somut uygulamasında ise işletmenin kural olarak kadın-erkek ayrımı yapmadığı fakat bazı istisnai durumlarda tatile gelen kişilerin huzurunun korunması için farklı uygulamalarda bulunulması zorunluluğunun doğduğu, bununla birlikte bu amaca matuf uygulamaların yalnızca erkeklere yönelik olmadığı, örneğin; uyuşturucu ve içki bağımlılığı olan kadın müşterilerin de kabul edilmediği, durumun öğrenildiği her aşamada bu kişilerin rezervasyonunun iptal edildiği,

ç. Çoğu zaman erkek grupları ve genellikle yakın yaşlardaki gruplarda eğlence amacı güdülen bir tatil havasının hakim olması, sınırsız miktar ve çeşitlilikle içki olanağı sunulması ve eğlence mekânı niteliğinde olan havuz başı barları bulunan yerler olması karşısında genç turistlerin çok olduğu zamanlarda ciddi şikayetlerde bulunulduğu, bu konunun uzun yıllar tecrübe edilen bir durum olduğunu ve konuya ilişkin birçok adli dosya da olduğunun bilindiği, bu durumun diğer müşterilerin mağduriyetine, tatillerinin mahvolmasına ve müşteri kayıplarına sebep olduğu,

d. Sınırsız içki alınan yerlerde erkeklerin aşırı sarhoşluklarına, buna bağlı taşkınlıklarına, gece geç saatte gürültülerine, etrafı rahatsız edici küfürlü sohbetlerine, en önemlisi de sözlü ya da eylemsel rahatsız etme ya da sarkıntılık veya rahatsız edici şekilde kadınlara yönelik sair tahammül edilemez eylemler sergilenmesine, fiziki şiddete dönen çok sayıda eylem ve olaylara çok şahit olunduğu, bu hususta bir önlem alınması zarureti doğduğu, dahası bu türden olayların güvenlik görevlisi yahut personel ile takip edilmesinin ve önlenmesinin de mümkün olmadığı,

e. Sektörde uzun yıllar tecrübe edilen durumlar, haberlere ve adli dosyalara yansıyan durumlar dikkate alınarak söz konusu sorunlar analiz edildiğinde genellikle erkek grupları şeklindeki misafir gruplarında bu tür sorunların oluştuğu, bunun dışında neredeyse hiç benzer sorun yaşanmadığı sonucuna varıldığı, bu sebeple söz konusu uygulamanın kişileri hedef almadığı, önlem amaçlı uygulandığı,

f. Tüm bunlara rağmen muhatap İşletmenin riski bertaraf etmek amacıyla bir önlem olarak erkek gruplarının rezervasyonlarını belli durumlarda kabul etmediği, uygulamanın amacına hizmet etmesi için belirlenen risk kriterleri kapsamında istikrarlı ve belirli ilkeler ile sınırlı uygulandığı,

g. İşletmedeki kuralın “erkek kabul edilmez” şeklinde olmadığı, erkeklerin sadece erkek grupları halindeki rezervasyonlarına ve otele kabulüne ilişkin olduğu, erkeklerin yanında eşi, çocuğu, anne-babası, kadın arkadaş/akraba vb. kişilerin bulunması veya karma rezervasyonlar olması halinde rezervasyonun kabul edileceği, zira bu hallerde herhangi bir sorun yaşanmadığının tecrübe edildiği,

ğ. Bunun yanında otelin doluluk oranının çok az olduğu zamanlarda erkek gruplarının otele kabulü halinde de sorun yaşanmadığının sektörece tespit edildiği, ancak muhatap Otelin doluluk oranının tüm sezon boyunca % 90 civarında seyrettiği için bu şekilde bir istisnaya yer verilemediği,

h. Tüm bunların yanında başvuranın rezervasyon iptalinin hangi sebeple yapıldığının bilinmediği, kayıtlarda iptalin müşterinin talep/kabulü ile yapıldığı notunun yer aldığı,

ı. Söz konusu uygulamanın turizmde yoğun sezon dönemi olarak adlandırılan 15 Haziran-15 Eylül arasını kapsadığı ifade edilmiştir.

4. Muhatap İşletme yazılı görüş yazısına ek olarak Otelin doluluk çizelgesini ve kadın-erkek rezervasyon durumunu gösterir çizelgeyi Kurumumuza sunmuştur.

5. Muhatap tarafından sunulan görüş yazısında yer alan bazı hususların aydınlatılması ve dosyanın tekâmülü için ek bilgi ve belge talep edilmesi ihtiyacı hâsıl olmuştur. Bunun üzerine muhataptan kendisine ait otellerde erkek grupları şeklinde konaklayanlara ilişkin toplam kaç şikâyette bulunulduğuna ilişkin somut bilgi ve belgeler ile görüş yazısında belirtilen daha önce konuyla ilgili adli vakaların olduğu ifadesi doğrultusunda ilgili olaylara ilişkin soruşturma ve kovuşturma evrakının gönderilmesi talep edilmiştir. Bunun üzerine muhatap tarafından sunulan ek görüş yazısında; bahse konu türden olaylara ilişkin Otelin Kişisel Verilerin Korunması Kanunu gereği herhangi bir kayıt tutmadığı, başvuruya konu uygulamanın oldukça uzun süredir yapılan istikrarlı bir uygulama olduğunu, bu nedenle uzun süredir bu neviden olayların gerçekleşmediği, ayrıca söz konusu uygulamanın toplumsal yapı ve sektörel eski tecrübeye dayanılarak oluşturulduğu ve bu konuda ilgili personel ve tecrübeli kişilerin sahip olduğu deneyim ve şahitlik dışında güncel bir durum olmadığı belirtilmiştir.

6. Başvuran tarafından muhatap vekilinin sunduğu yazılı görüşe cevap olarak sunulan yazılı görüşte:

a. Kendisi tarafından yapılan rezervasyonun aracı kurum değil Goldcity Hotel adlı işletmenin kendi web sitesi üzerinden gerçekleştirildiği,

b. İşletmenin rezervasyon esnasında hiçbir şekilde kadın-erkek kontenjanı hakkında bilgi aktarmadığı, ödemenin kredi kartından tahsil edildiği, üstelik ödeme alındıktan sonra işletme tarafından resen değil kendisinin bilgi almak için araması üzerine rezervasyonunu iptal etmesi gerektiğinin bildirildiği, iptal konusunda zorunlu tutulduğu, ödeme iadesini alabilmesi için iptali kabul etmesi gerektiğinin söylendiği,

c. Daha sonra Otelin çağrı merkezi tarafından birkaç kez arandığı, Otel Yönetimi ile görüşüp kendisine dönüş sağlayacaklarının bildirildiği, fakat kendisini her aradıklarında erkek kontenjanı nedeniyle olumsuz geri bildirimde buldukları, bir işletmede erkek kontenjanı varsa kadın kontenjanı da olması gerektiği belirtilmiş ve başvuru dilekçesindeki iddialar yinelenmiştir.

7. Başvuran yazılı görüş ekinde Otelle yapılan konuşmaya ait ekran kaydını, Otelin ödeme aldığını gösterir belge ve iptal sonrası kredi kartına yapılan iadeyi gösterir kredi kartı hesap özeti Kurumumuza sunmuştur.

III. İLGİLİ MEVZUAT

8. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kanun önünde eşitlik*" başlıklı 10'uncu maddesi

şöyledir:

“Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (...) Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.”

9. Anayasa'nın “Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı” başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.”

10. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun “Tanımlar” başlıklı 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca doğrudan ayrımcılık, “bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi” ifade etmektedir.

11. 6701 sayılı Kanun'un “Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı” başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

“(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.

(3) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

(4) Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.”

12. 6701 sayılı Kanun'un “Ayrımcılık türleri” başlıklı 4'üncü maddesi şöyledir:

“(1) Bu Kanun kapsamına giren ayrımcılık türleri şunlardır: a) Ayrı tutma b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama c) Çoklu ayrımcılık ç) Doğrudan ayrımcılık d) Dolaylı ayrımcılık e) İşyerinde yıldırma f) Makul düzenleme yapmama g) Taciz ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık.

(2) Eşit muamele ilkesine uyulması veya ayrımcılığın önlenmesi amacıyla idari ya da adli süreçleri başlatan yahut bu süreçlere katılan kişiler ile bunların temsilcilerinin, bu nedenle maruz kaldıkları olumsuz muameleler de ayrımcılık teşkil eder.”

13. 6701 sayılı Kanun'un “Ayrımcılık yasağının kapsamı” başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“(1) Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine

ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar."

14. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde "Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

15. 6701 sayılı Kanun'un "İspat yükü" başlıklı 21'inci maddesi şöyledir:

"Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

16. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrası, "Ayrımcılık yasağı ihlalinin zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir." hükmünü haizdir. Başvuranın dilekçesinden 6701 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen ayrımcılık temellerinden cinsiyet temeli ile bağlantılı olarak ayrımcılık yasağının ihlal edildiği iddiasında bulunduğu anlaşılmaktadır.

17. Aynı maddenin ikinci fıkrası uyarınca; "İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir." Başvuru dilekçesi ve eklerinde, başvuranın Kurumumuza başvuru yapmadan önce muhatap İşletmeyi birkaç kez arayarak ilgili uygulamanın ayrımcılık yasağına aykırı olduğunu belirttiği ancak rezervasyon iptali ve ücretin iadesine ilişkin başvuranın kredi kartı ekstresinden muhatabın ilgili talebe olumsuz yanıt verdiği anlaşılmaktadır. Bu çerçevede, başvurunun Kurumumuzca esastan incelenebilecek bir başvuru olduğu değerlendirilmesine varılmıştır.

18. Ayrımcılık yasağı, uluslararası insan hakları hukukunun temelinde yer almakta ve pek çok uluslararası insan hakları sözleşmesinde de özel olarak düzenlenmektedir. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin (İHEB) 2'nci maddesi şöyledir: "Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğuş veya herhangi başka bir ayırım gözetmeksizin bu Bildirge ile ilan olunan bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir." Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'nin 2'nci maddesinin ikinci fıkrası: "Bu Sözleşme'ye Taraf Devletler, bu Sözleşme'de belirtilen hakların ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi ya da başka fikir, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğum ya da başka bir statü bakımından herhangi bir ayırım gözetilmeksizin uygulanmasını taahhüt ederler." 3'üncü maddesi "Bu Sözleşme'ye Taraf Devletler, bu Sözleşme'de belirtilen bütün ekonomik, sosyal ve kültürel hakları kullanmada kadınlarla erkeklere eşit hak sağlamakla yükümlüdürler."

19. Keza Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 14'üncü maddesine göre: "Bu

Sözleşme’de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan güvence altına alınır.”

Cinsiyet temelinde ayrımcılık, AİHS’nin 14’üncü maddesinin yanı sıra Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı (GGASS) ile de yasaklanmıştır. GGASS’nin 5’inci bölümünün “Ayrımcılık yasağı” başlığını taşıyan (E) maddesi şöyledir: “*Bu Şartta yer alan haklardan yararlanma ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi ya da başka görüşler, ulusal ya da sosyal köken, sağlık, ulusal bir azınlığa mensubiyet, doğum ya da başka statüler gibi nedenlere dayanan hiçbir ayrımcılığa tâbi olmaksızın sağlanacaktır.”*

20. Somut olayda başvuran 26/7/2024 ve 29/7/2024 tarihleri arasında Goldcity Hotel adlı tesiste konaklama yapmak amacıyla İşletmenin web sitesi aracılığıyla rezervasyon yaptırdığını ve kredi kartıyla ödemede bulunduğunu, rezervasyonu teyit etmek amacıyla çağrı merkezini aradığında herhangi bir sorun bulunmadığının iletildiğini, ikinci kez arayıp kalacakları oda numarasını öğrenmek istediğinde kendisine erkek kontenjanları dolu olduğu için iki erkek olarak konaklama yapılamayacağı gerekçesiyle rezervasyonun iptal edilmesi gerektiği bilgisinin verildiğini, ardından rezervasyonunun iptal edilerek ödediği ücretin iade edildiğini, kadınlar açısından böyle bir kontenjanın mevcut olmadığını, iki kadın rezervasyon yapılarak otelde konaklanabildiğini ve söz konusu durumun ayrımcılık yasağına aykırılık teşkil ettiğini iddia etmiştir.

21. 6701 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinde sayılan ayrımcılık temellerinden birini de cinsiyet oluşturmaktadır. Bir kişinin hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını cinsiyeti nedeniyle engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muamele cinsiyet temelinde doğrudan ayrımcılık oluşturmaktadır (TİHEK, Ayrımcılık Temelleri Serisi No:2 Cinsiyet Temelinde Ayrımcılık Rehberi, s. 6). Dolayısıyla başvuranın söz konusu iddiasının cinsiyet temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edilip edilmediği yönünden değerlendirilmesi gerekmektedir.

22. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında; ayrımcılık, objektif ve makul bir neden olmaksızın, aynı durumdaki kişilere farklı muamelede bulunmak olarak tanımlanmıştır (AİHM, *Willis/Birleşik Krallık*, B. No: 36042/97, 11/6/2002, para. 48; AİHM, *Okpisz/Almanya*, B. No: 59140/00, 25/10/2005, para. 33). Farklı muamelenin objektif ve makul bir nedene dayanması hususu ise AİHM tarafından belirli kriterler çerçevesinde değerlendirilmektedir. Bu durumda, söz konusu meşruluğun varlığı ilk olarak, demokratik bir toplumda geçerli olan ilkeler göz önünde bulundurularak söz konusu tedbirin amacı ile etkileri arasındaki ilişki bağlamında değerlendirilmelidir. Sözleşme’de belirtilen bir hakkın kullanılmasının ardındaki muamele farklılığının sadece meşru bir amaca yönelik olması tek başına yeterli değildir. 14’üncü maddedeki ayrımcılık yasağı, gerçekleştirilmek istenen amaç ile kullanılan araçlar arasında makul bir ölçülülük ilişkisi bulunmadığı takdirde de aynı şekilde ihlal edilmektedir (AİHM, *Belçika’da Eğitim Dili Davası/Belçika*, B. No: 1474/62..., 23/7/1968, para. 10).

23. AİHM’nin kullandığı ifadeler göz önüne alındığında, benzer durumdaki kişilerin maruz kaldıkları muamelede belirlenebilir bir özelliğe dayalı farklılık bulunuyorsa doğrudan ayrımcılıktan söz edilebilmektedir (AİHM, *Carson ve Diğerleri/Birleşik Krallık [BD]*, B. No. 42184/05, 16/3/2010,

para. 61). Doğrudan ayrımcılığın merkezinde bir kişinin farklı muameleye maruz kalması bulunmaktadır. Dolayısıyla, doğrudan ayrımcılığın en önemli özelliklerinden biri de istenmeyen bir muamelenin varlığıdır. Nitekim 6701 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin (d) bendinde de doğrudan ayrımcılık bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muamele şeklinde tanımlanmıştır.

24. Ayrımcılık kendini açık ve kolayca tespit edilebilen bir şekilde göstermediğinden, ayrımcılık yasağının ihlal edildiğinin kanıtlanması oldukça güçtür (AİHM, *Nachova ve Diğerleri/Bulgaristan [BD]*, B. No: 43577/98, 6/7/2005, para. 147). Anayasa Mahkemesine (AYM) göre de ayrımcılık yasağı kapsamında farklı muamelenin bulunduğunu ispatlama mükellefiyeti başvuru sahibidir. Ne var ki başvuran farklı muamelenin bulunduğunu göstermesi hâlinde bu farklı muamelenin nesnel ve haklı bir temelinin bulunduğunu ve seçilen araç ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisinin mevcut olduğunu ispatlama yükümlülüğü kamu otoritelerine ait olur (AYM, *Nuriye Arpa*, B. No: 2018/18505, 16/6/2021, para. 60). Dolayısıyla başvuranın farklı muamelenin bulunduğunu göstermesi hâlinde bu farklı muamelenin nesnel ve haklı bir temelinin bulunduğunu ve seçilen araç ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisinin mevcut olduğunu; diğer bir ifadeyle ayrımcılık yasağının ve eşitlik ilkesinin ihlal edilmediğini ispatlama yükümlülüğünün muhataplara ait olacağı açıktır.

25. Somut olayda başvuran, iki erkek konaklayacak şekilde yapmış olduğu rezervasyonun cinsiyetleri sebebiyle iptal edildiği iddiasının ispatına yönelik olarak rezervasyon iptalinden ve buna bağlı olarak uçuş iptalinden kaynaklanan iadeye ilişkin kredi kartı ekstresini ve otel çağrı merkezi ile telefon görüşmelerini gösteren ekran kayıtlarını sunmuştur. Başvuranın sunduğu dilekçe ve dilekçede yer alan mezkûr bilgi belgeye istinaden talep edilen yazılı görüşlerde muhatap, başvuranın rezervasyon oluşturmak istediği ilgili tarihte, otelin iki erkek rezervasyonu kabul etmediği durumunu reddetmemiş, bilakis bunun yıllardır sürdürdükleri bir uygulama olduğunun altını çizmiştir. Bu anlamda somut olayda erkeklere kadınlara kıyasla cinsiyet temelinde farklı bir muamelenin bulunduğu sabittir.

26. Bu durumda söz konusu uygulamanın ayrımcılık teşkil edip etmediği, meşru amaç ve orantılılık kriterleri çerçevesinde değerlendirilmelidir. Muhatap, başvuru dilekçesinde yer verilen iddialara ve süregelen uygulamaya ilişkin olarak dosya kapsamında sunduğu açıklamada; söz konusu uygulamanın turizmde yoğun sezon dönemi olarak adlandırılan 15 Haziran-15 Eylül arasını kapsadığını, her ne kadar kimseyi hedef alma gibi bir amaçları olmasa da çoğu zaman erkek grupları ve genellikle yakın yaşlardaki gruplarda eğlence amacı güdülen bir tatil havasının hakim olması, sınırsız miktar ve çeşitlilikte içki olanağı sunulması ve eğlence mekânı niteliğinde olan havuz başı barları bulunan yerler olması karşısında genç turistlerin çok olduğu zamanlarda ciddi şikayetlerde bulunulduğu, bu konularda birçok adli dosyanın da olduğunun bilindiğini, bu durumun ise diğer müşterilerin mağduriyetine ve müşteri kayıplarına sebep olduğunu, sınırsız içki alınan yerlerde erkeklerin aşırı sarhoşluklarına, buna bağlı taşkınlıklarına, gece geç saatte gürültülerine, etrafı rahatsız edici küfürli sohbetlerine, en önemlisi de sözlü ya da eylemsel rahatsız etme ya da sarkıntılık veya rahatsız edici şekilde kadınlara yönelik sair tahammül edilemez eylemler sergilenmesine, fiziki şiddete dönen çok sayıda eylem ve olaylara şahit olunduğunu ve erkeklerin yanında eşi, çocuğu, anne-babası, kadın arkadaş/akraba vb. kişilerin bulunması veya toplu karma rezervasyonlar

olması halinde rezervasyonun kabul edileceğini ifade etmiştir.

27. Muhatabın açıklamaları ayrımcılık yasağına ilişkin ilkeler çerçevesinde değerlendirildiğinde; mezkûr uygulamanın oteldeki düzenin tesisi ile konaklayan kişilerin güvenlik ve huzurunun sağlanması amacıyla matuf olduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte yukarıda zikredildiği üzere meşru bir amaçtan bahsedilebilmesi, objektif ve makul bir gerekçenin bulunması ile mümkündür. Oysa muhatap tarafından yapılan açıklamaların neredeyse tamamının turizm sektöründe yaşandığı iddia edilen tecrübelerle, erkek grupları hakkındaki duyumlara ve varsayımlara dayandığı anlaşılmaktadır. Nitekim muhataptan konuya ilişkin olarak talep edilen ek bilgi belgelerde muhatap, her ne kadar konuyla ilgili dosyaların, şikâyetlerin bulunduğunu belirtse de somut herhangi bir veri, istatistik yahut belge paylaşmamıştır.

28. Ayrıca muhatap tarafından sunulan yazılı görüşte; sadece birlikte konaklayacak iki erkek müşterinin değil, uyuşturucu ve içki bağımlılığı olan kadın müşterilerin de konaklama talebinin kabul edilmeyeceği belirtilerek bu iki durum paralel örnekler olarak zikredilmiştir. Buna ek olarak erkeklerin ancak yanlarında eş, çocuk, kadın arkadaş, aile üyesi vb. bulunması halinde istisna kapsamında konaklayabileceği ifade edilerek bahsi geçen kişiler olmaksızın erkek misafirlerin tehlike oluşturacağı iddia edilmiştir. Yine muhatap tarafından sunulan görüş yazısında; erkek gruplarının küfürlü konuşan, sarkıntılık eden, taşkınlık yapan kişiler olarak betimlendiği ve önyargılı genellemelere yer verildiği görülmektedir. Bu çerçevede, ispat yükünün yer değiştirmesiyle muhatabın sunduğu farklı muameleye ilişkin gerekçelendirmenin, söz konusu tedbirin objektif ve makul bir önlem olduğu konusunda ikna edici olmadığı değerlendirilmiştir (TİHEK, B. No: 2023/591, K. No: 2024/1000, para. 35).

29. Sonuç olarak, Goldcity Hotel adlı tesisi işleten muhatap Aydoğan Turizm Taahhüt Ticaret ve Sanayi A.Ş. adlı Şirketin 6701 sayılı Kanun kapsamında doğrudan ayrımcılık niteliğinde olan ve rezervasyon iptali şeklinde vuku bulan farklı muamelesinde herhangi bir meşru amaç bulunmadığı değerlendirilmiş olup somut olayda başvuranın sunulan konaklama hizmetinden diğer kişilere kıyasla eşit bir şekilde yararlanmasının engellenmesi sebebiyle muhatap Şirket tarafından cinsiyet temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edildiği kanaatine varılmıştır.

30. Somut olayda gerçekleşen ayrımcılık yasağı ihlali bakımından; failin ekonomik durumu, ihlalin etki ve sonucunun ağırlığı ve ayrımcılık yasağı ile korunmak istenen kamusal menfaat göz önünde bulundurularak ihlal konusu eylemle ilgili muhataba üst sınırdan idari para cezasının uygulanmasına karar verilmiştir.

V. KARAR

A. Başvuruda muhatap Aydoğan Turizm Taahhüt Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi tarafından AYRIMCILIK YASAĞININ İHLAL EDİLDİĞİNE,

B. Muhatap hakkında 141.934,00 TL (YüzKırkBirBinDokuzYüzOtuzDört TL) İDARİ PARA CEZASI UYGULANMASINA,

C. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

Ç. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine

başvurulabileceğine,

30/12/2024 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ
Başkan

e-imzalıdır

Av. Aışan TİRYAKİ
II. Başkan

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Ünal SADE
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Kurul Üyesi